

РЕКОМЕНДАЦІЇ

населенню щодо укриття в захисних спорудах

З метою організації інженерного захисту населення в сучасних умовах використовуються захисні споруди цивільного захисту (сховища, протирадіаційні укриття), а також найпростіші укриття.

Захисні споруди цивільного захисту – споруди, призначені для захисту (укриття) населення від засобів масового ураження в особливий період та від дії факторів ураження надзвичайних ситуацій у мирний час (далі - захисні споруди);

Вони розподіляються на сховища та протирадіаційні укриття та є основним засобом колективного захисту окремих категорій населення.

Також населення може укриватися в найпростіших укриттях.

Сховища - це інженерні споруди герметичного типу, які забезпечують захист осіб від негативного впливу сучасних засобів ураження, бактеріальних (біологічних) засобів (далі - БЗ), від бойових отруйних речовин (далі - БОР), а також, при необхідності, від катастрофічного затоплення, небезпечних хімічних речовин (далі - НХР), радіоактивних продуктів при руйнуванні ядерних енергетичних енергоустановок, високих температур і продуктів горіння при пожежах та передбачають можливість безперервного перебування у них розрахункової кількості осіб, що укриваються, протягом двох діб.

Протирадіаційні укриття - це інженерні споруди нижчої категорії, які призначені для захисту від впливу іонізуючого випромінювання при радіоактивному забрудненні місцевості і допускають безперервне перебування у них розрахункової кількості осіб, що укриваються, до двох діб (надалі - ПРУ).

Крім того, можуть застосовуватися і укриття найпростішого типу.

Найпростіші укриття – це споруди підземного простору міст та інших населених пунктів (станції метрополітену, підземні переходи, гаражі та інше), гірничі виробки, підвальні та інші приміщення, які можуть бути використані для захисту населення у разі виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру та у особливий період.

Фонд захисних споруд цивільного захисту - сукупність всіх наявних інженерних споруд (спеціально побудованих, пристосованих, які забезпечують захист населення від засобів масового ураження в особливий період та від дії факторів ураження надзвичайних ситуацій у мирний час, а також споруди, які можуть бути використані для цих цілей (далі – фонд захисних споруд). До фонду захисних споруд відносяться захисні споруди цивільного захисту та споруди, які можуть бути використані для захисту населення (найпростіші укриття).

Дані про місцезнаходження сховищ, протирадіаційних укриттів, найпростіших та швидко-споруджуваних укриттів, адреси їх розташування можна отримати у органах місцевого самоврядування, керівників суб'єктів господарювання (підприємств, установ, організацій, житлово-експлуатаційному об'єднанні, асоціації та об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків) за місцем роботи та проживання.

Уважно слухайте повідомлення та виконуйте вказівки місцевих підрозділів з питань цивільного захисту. Життя багато в чому залежить від вправних та

правильних дій в разі виникнення загрози нападу противника та за сигналами оповіщення цивільного захисту.

Під час загрози нападу противника ввімкніть та постійно тримайте ввімкненими репродуктори (телевізори та радіоприймачі). Через ці канали будуть передаватися розпорядження та сигнали оповіщення цивільного захисту та рекомендації щодо дій в цій ситуації.

Особисті документи (паспорт, диплом, свідоцтва про народження, шлюб та освіту, інші важливі документи) варто мати з собою.

Беріть активну участь у виконанні наступних заходів:

- у підготовці захисної споруди (найпростішого укриття), в якій укриваєтесь Ви та Ваша сім'я;

- у виготовленні та підготовці найпростіших засобів індивідуального захисту органів дихання та шкіри;

- у підготовці індивідуальних перев'язувальних пакетів, домашньої аптечки та медикаментів;

- у проведенні імунізації від найбільш небезпечних інфекцій.

При підготовці до евакуації завчасно зберіть речі (постільну білизну, натільну білизну, одягу, документи, гроші, запас харчів та води на три доби, засоби індивідуального захисту, аптечку) і тримайте їх у доступному місці, біля виходу з квартири (приватного будинку).

Після збору речей, що вище названі, та підготовки дітей візьміть участь у підготовці укриття для себе та своєї родини (підвалу або іншого найпростішого укриття), якщо для Вас не визначено місце укриття у захисній споруді.

За сигналами оповіщення цивільного захисту

«**ПОВІТРЯНА ТРИВОГА**» - швидко вдягніться, візьміть засоби індивідуального захисту, документи, медикаменти, запас харчів, вимкніть електроенергію, газові прилади та негайно укривайтеся у захисній споруді (найпростішому укритті).

«**ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ**» - подається місцевим підрозділом з питань цивільного захисту через систему оповіщення, місцеве радіо, телебачення та за допомогою пересувних гучномовців.

«**РАДІАЦІЙНА НЕБЕЗПЕКА**» - негайно надягніть засоби індивідуального захисту та дійте так само як під час сигналу «**ПОВІТРЯНА ТРИВОГА**»

«**ХІМІЧНА НЕБЕЗПЕКА**» - негайно надягніть протигаз, засоби захисту шкіри та укрийтеся у захисній споруді (найпростішому укритті).

Про можливість виходу із захисної споруди (найпростішого укриття) та порядок подальших дій повідомляється через систему оповіщення та з допомогою посильних за командою «**ВІДБІЙ...**»

Порядок заповнення захисних споруд людьми, які укриваються

Заповнення захисних споруд проводиться за сигналами оповіщення цивільного захисту. Для швидкого заповнення захисної споруди особи, що укриваються, повинні заздалегідь вивчити маршрути руху. Напрямок руху до захисних споруд від місць масового перебування людей місцева влада (керівництво об'єкту господарювання) повинна зазначити показниками маршруту руху, вивішеними чи намальованими на видимих місцях.

У нічний час написи, покажчики і входи мають бути освітлені або дубльовані світловими покажчиками.

Особи, що укриваються, повинні прибувати у захисну споруду із засобами індивідуального захисту та дводобовим запасом продуктів у поліетиленовій упаковці (якщо вони не закладені у захисній споруді) та мати при собі найнеобхідніші речі. Забороняється приносити у захисну споруду легкозаймисті речовини або речовини, що мають сильний запах, а також громіздкі речі, приводити тварин.

Заповнювати захисні споруди необхідно організовано, без паніки. Розміщує людей у відсіках особовий склад формувань з обслуговування захисних споруд. Осіб, що прибули з дітьми, розміщують в окремому відсіку чи у місці, спеціально відведеному для них. Дітей, людей похилого віку і людей із поганим самопочуттям розміщують у медичній кімнаті або біля огорожувальних конструкцій і ближче до повітроводів. Розміщення здійснюється, як правило, за виробничим або територіальним принципами (цех, бригада, будинок), місця розміщення таких груп позначають табличками відповідного змісту.

Особи, що укриваються, під час перебування у захисній споруді повинні виконувати усі вказівки командира і особового складу формування, що стосуються перебування у споруді, надавати їм необхідну допомогу.

Закриття захисно-герметичних та герметичних дверей сховищ і зовнішніх дверей ПРУ виконується за командою начальника ЦЗ (керівника) об'єкта або, не чекаючи його команди, після заповнення усієї місткості захисної споруди, командиром формування з її обслуговування.

За наявності тамбур-шлюзів заповнення може продовжуватись методом шлюзування і після їх закриття.

При шлюзуванні закриваються внутрішні двері тамбур-шлюза, відкриваються зовнішні двері, і тамбур-шлюз заповнюється. Контролер біля зовнішніх дверей закриває їх і подає сигнал контролеру внутрішніх дверей на їх відкриття. Особи, що укриваються, заповнюють сховище, після чого внутрішні двері закриваються. Цикл шлюзування повторюється.

Робота двокамерного шлюзу організовується так, щоб за час пропускання людей із першої камери у сховище друга камера заповнювалася.

Вихід і вхід у сховище для проведення розвідки здійснюється через вхід з вентиляльованим тамбуром. При поверненні із зони забруднення у вентиляльованих тамбурах проводиться часткова дезактивація одягу, взуття, протигазів, верхній одяг залишається в тамбурі.

У захисній споруді забороняється палити, шуміти, запалювати без дозволу газові лампи, свічки, не слід ходити по приміщеннях без особливої потреби, необхідно дотримуватись дисципліни, якнайменше рухатися. Слід організувати позмінний відпочинок людей на місцях, обладнаних для лежання. Для повноцінного відпочинку можна тримати у захисній споруді або брати з собою легкі підстилки і невеликі подушки з поролону, губчатої гуми або іншого синтетичного матеріалу.

Оповіщення осіб, що укриваються, про обстановку поза захисною спорудою і про сигнали та команди здійснюється командиром групи (ланки) з

обслуговування захисної споруди або безпосередньо по радіотрансляційній мережі. Вихід із захисної споруди здійснюється за командою "Відбій" (після уточнення обстановки у районі захисної споруди, а також у випадках вимушеної евакуації у порядку, який установлюється командиром групи (ланки) з обслуговування захисної споруди). Вимушена евакуація із захисної споруди проводиться:

- при пошкодженнях захисної споруди, які виключають подальше перебування у ній осіб, що укриваються;
- при затопленні захисної споруди;
- при пожежі у захисній споруді і утворенні у ній небезпечних концентрацій шкідливих газів;
- при досягненні граничнодопустимих параметрів повітряного середовища.

Евакуація із заваленої захисної споруди

Для евакуації осіб, що укриваються, при заваленні основних та аварійних виходів спочатку потрібно з'ясувати можливість евакуації через оголовок аварійного виходу.

У захисних спорудах, розміщених у гірничих виробках, для евакуації використовують один із стволів, що обладнаний драбинами для виходу людей. Відкриття завалених захисно-герметичних дверей малоімовірно, тому необхідно спробувати зняти їх важелем або гвинтовим домкратом. Отвір у полотні дверей можна улаштувати за допомогою зубила або ножівки.

У разі необхідності пробиття отворів в огорожувальних конструкціях необхідно визначити за планом споруди оптимальне місце улаштування отвору як з точки зору мінімального обсягу робіт, так і з точки зору евакуації. За відсутності аварійних виходів необхідно завчасно ззовні стіни вирити траншею і засипати її піском, місце евакуації зсередини окреслити прямокутником.

Захисні споруди відкривають ззовні у разі утворення суцільних завалів і неможливості осіб, що укриваються, самотійно евакуюватися, для чого задіюються спеціалізовані рятувальні формування.

**Перелік
особистих речей, який рекомендований громадянам
при здійсненні евакуації в безпечні райони
("тривожний чемодан")**

Евакуйовані громадяни повинні мати при собі:

- паспорт;
- військовий квиток;
- документ про освіту;
- трудову книжку або пенсійне посвідчення;
- свідоцтво про народження;
- гроші і цінності;
- продукти харчування і воду на 3 доби;
- постільну білизну;
- необхідний одяг і взуття, загальною вагою не більш як 50 кілограмів на кожного члена сім'ї.

Дітям дошкільного віку:

вкладається у кишеню або пришивається до одягу записка, де зазначається прізвище, ім'я та по батькові, домашня адреса, а також ім'я та по батькові матері і батька.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо підготовки підвальних приміщень
для укриття населення за сигналами цивільного захисту**

Для укриття населення в особливий період основним і загальнодоступним способом будуть підвальні приміщення багатоквартирних і приватних житлових будинків, адміністративних, виробничих і господарських будівель і споруд (надалі – підвальні приміщення), інших приміщень підземного простору (підземні майданчики, паркінги тощо).

З урахуванням ситуації на південному сході України слід завчасно подбати про готовність підвальних приміщень, де планується укриття населення, до їх використання.

Варто уже в цей час, не очікуючи настання особливого періоду, підготувати до прийому населення кожне підвальне приміщення.

Для підготовки підвальних приміщень слід невідкладно виконати необхідні роботи, зокрема:

Підготовка загальних приміщень

(виконується спільно мешканцями будинку, працівниками організації)

- прибрати приміщення від сміття;
- винести непотрібні та зайві речі;
- демонтувати тимчасові перегородки;
- звільнити загальні проходи в підвальному приміщенні;
- укріпити вхідні двері;

укріпити наявні віконні отвори та закласти їх мішками з піском;
перевірити електропроводку, освітлення та вимикачі;
створити запас електролампочок, свічок, ліхтариків;
облаштувати вентиляційні отвори;
встановити лавки, тапчани (лежаки);

За можливості змонтувати:

електророзетки;
автономне електроосвітлення від акумуляторів та інше;

Підготовка окремих приміщень

облаштувати забір води від системи централізованого водопостачання та водовідведення;

підготувати ємності для створення запасів питної та технічної води;

За можливості облаштувати:

окремі приміщення для санвузлів та під'єднати їх до системи каналізації;
місця для приготування їжі, зокрема з використанням електроплиток;

Підготовка приватних підвальних приміщень

прибрати приміщення від сміття, винести непотрібні та зайві речі;
укріпити наявні віконні отвори та закласти їх мішками з піском;
перевірити електропроводку, освітлення та вимикачі;
створити запас електролампочок і свічок, укомплектувати ліхтариком;
перевірити вентиляційні отвори, встановити стільці (лавку, тапчан, лежак);
створити запас продуктів харчування тривалого зберігання (консерви, консервація тощо) та питної води, а також теплих речей та ковдр, забезпечити їх зберігання у водонепроникних чохлах.